

Correctie vorige verantwoording:
v.L.te A. f 1,50 moet zijn 20 cts. T.te A. 10 cts. Fl.te A. 15 cts.

Verantwoording 21 Nov. - 8 Dec. '36 :

Fr.Br.te A. 10 cts. Laren 50 cts., Enschedé 50 cts.,
Oost f 2,65; M.de H. 25, C.N. 5, Br. 5, Fl. 10, v.d.Br. 10, B. 25,
F.Br. 10, v.D. 24, v.L. 15, L. 10, R.W. 25, E.L. 50, v.Z.10, A.7,
L.H. 5, T.M. 5, P.V. 10, SI. 5, H. 10, V. 25, Z.5, B.5, J.H. 5,
Sch. 5, H. 25, H.A. 5, R. f 4,-, v.R. f 1,-, H.M. f 2,50, M.M. fl,-,
Voor "Klasbatalo": 85 cts, D.M.te A. 10 cts. (bovenst. allen te A.)
W.J. te H. f 1,- H. te R. f 1,10

Verschenen is Nr. 2 van het Esperanto-tijdschrift "KLASBATALO",
waarin het tot einde November bijgewerkte artikel: "Klasbatalo en
Hispanio" is afgedrukt. Bij de bezorgers van de P.I.C. à 10 cts,
verkrijgbaar.

Eveneens is uitgekomen "Communisme en Godsdienst" in brochurevorm;
à 5 cts. als voron verkrijgbaar..

Zoolang de oude voorraad nog strekt (en dat is niet lang meer!) :

"Grondbeginselen der communistische productie en distributie"
voor 50 cts. (160 bladzijden !)

!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!

P. I. C. PERSDIENST VAN DE GROEP VAN INTERNATIONALE COMMUNISTEN

Deze persdienst ver-
schijnt minstens één-
maal per maand.

Stuur ons uw vrijwillige
bijdrage.

Int. Instituut
Geschiedenis
Soc. Amsterdam

DOELSTELLING:

De ontwikkeling van het
kapitalisme voert tot steeds
heviger crisissen, welke in
steeds groter werkloosheid en
telkens dieper ontwijking
van het productieapparaat hun
uitdrukking vinden, waardoor
miljoenen arbeiders buiten de
productie staan en aan de uit-
hongering zijn prijsgegeven.
De toenemende verarming en
de steeds groeiende ongeroetheid

van bestaan dwingen de arbe-
dersklasse den strijd voor de
communistiche productiewijze
aan te binden. De groepen van
Internationale Communisten
wekken de arbeiders in dezen
strijd op, het beheer en de
leiding van productie en distri-
butie volgens algemeen geiden-
de, maatschappelijke regels
ZELF ter hand te nemen, om
DE ASSOCIATIE VAN
VRIJE EN GELIJKE PRODU-
CENTEN te verwezenlijken.
De groepen van Internatio-

nale Communisten zien den
wezenlijken vooruitgang der
arbeidersbeweging in de ont-
wikkeling van het zelfbewust
handelen der arbeiders in de
klassenstrijd. Daarom plaatsen
ze zich tegenover de leiders-
politiek van de parlementaire
partijen en van de vakbeweging
en stellen de leuzen
ALLE MACHT AAN DE
ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HAN-
DEN VAN DE BEDRIJFS-
ORGANISATIES!

ALLE MACHT AAN DE ARBEIDERSRADEN!
DE PRODUCTIE IN HANDEN DER BEDRIJFSORGANISATIE'S!

Tiende Jaargang No: 1.
Januari 1937 No: 1.

Voordat we nu de kritische bespreking van de "Grondbeginselen"
publiceeren zoals die in het in België uitgegeven Fransche maandblad
"Bilan" is verschenen na de verkorte weergave van die "Grondbeginselen",
moeten we eerst even preciezer dan in Persdienst nr. 18 van '36 zeggen,
wie de uitgevers van "Bilan" zijn.

Het is de in Brussel gevestigde "Italiaansche fractie van het
links-communisme" (de z.g. Bordighistische strooming) die behalve "Bilan"
ook nog in het Italiaansch een blad uitgeeft. De "Ital.fractie" werkt
veel samen met de Bond van Internationale Communisten, en deze beide pro-
beeren van geval tot geval met de z.g. Trotskisten samen te werken.

Tusschen de "Ital.fractie" en de B.I.K. bestaan belangrijke mee-
ningsverschillen en ook de "Ital.fractie" zelf is innerlijk verdeeld over
sommige belangrijke problemen.

Vooral om dat laatste moet men niet moenen, dat de groep rond
"Bilan" staat achter de door de P.I.C. overgenomen artikelen, maar dat
door de schrijver van deze artikelen het onderwerp ter discussie is ge-
bracht.

De Nederlandsche Internationale Communisten over het program der proletarische revolutie.

Wij hebben getracht een samenvatting te geven van de herdruk
der studie van de Groep van Intern.Comm. in Holland, gewijd aan de econo-
mische en politieke problemen van de overgangstijd, dus van de periode
der proletarische dictatuur. Wij herhalen: dit werk komt zeer te pas bij
de huidige stand der discussies van de internationale communisten.

In de stroomingen, die voortkwamen uit de Derde Internationale
werd het systematisch onderzoek dezer vragen vooral in het licht der er-
varing der Russische revolutie nimmer ondernomen. Het scheen alsof het
parool was gegeven, dat men dit terrein vrij moest laten voor de sociaal-
democraten van het slag van Kautsky. De Hollandsche radencommunisten ma-
ken een lofwaardige uitzondering op deze algemeene onthouding.

Men kan zich inderdaad niet voorstellen, dat er een ernstige
stap kan worden gedaan om de revolutionaire beweging te doen herleven,
zonder dit onderwerp op de voorgrond te brengen. Waartoe zouden de steeds
herhaalde opr epen dienen voor de vorming eener revolutionaire partij
(om van een Internationale maar niet te spreken), indien men niet ver-
klaart waaruit dit vormingswerk moet bestaan, als men de lijnen van die

partij, de aard van zijn functies, van zijn verhouding tot de arbeidersmassa, maar bovenal en vòòr alles de inhoud van het programma van de sociale omvorming waarvan zij, zoo niet de voornaamste, dan toch één der voornaamste makers moet zijn, niet omschrijft?

Als waardevolle theoretische aanwijzingen voor de problemen der overgangperiode bezitten wij slechts de studie van Marx over de Kommune van Parijs, zijn "Kritiek op het program van Gotha", door Lenin in zijn "Staat en Revolutie" op zoo gelukkige wijze aangehaald en besproken. De Communistische Internationale kon er zelfs in de tijd toen zij door Lenin en Trotzky werd geleid, niet toe overgaan om dat deel van de wetenschappelijke bagage die het proletariaat op weg naar het communisme noodig heeft, aan de dag te brengen. Van die zijde zijn er nu niets anders meer dan vervalsingen te verwachten. Men zou zich dan ook in alle opzichten kunnen verheugen over de bijdrage die de Hollandsche radencommunisten hebben geleverd voor de studie van dit vraagstuk, een bijdrage, gevat in de beste geest van het revolutionair Marxisme, indien zij niet poogden om ter zelfder gelegenheid zich vast te klampen aan bepaalde opvattingen over de organisatie van het proletariaat, die een werkelijke teruggang beteekenen. Er is daarom alle reden om in hun werk het "goede" van het "kwade" te scheiden, om de positieve bijdrage, door een kritiek die zich weet te voeden met het onderzoek van de werkelijkheid, te onderscheiden van een geesteshouding die tracht de moeilijkheden te overwinnen door ze een andere naam te geven.

Het doel der proletarische revolutie is een einde te maken aan de kapitalistische handhaving der meerwaarde, om door het afschaffen van het eigendomsrecht aan productiemiddelen alle tegenstellingen in de verdeling der arbeidsproducten te doen verdwijnen. Slechts in die mate waarin zij hier in slaagt, kan zij de grondslag leggen voor een communistische samenleving, kan zij de enkelingen door banden van een werkelijk en onvernieligbaar gemeenschappelijk belang, en met de voorrechten ook de klassen laten verdwijnen. Zoolang deze tegenstelling bestaat, zou het een hersenschim zijn, te verwachten, dat het "één voor allen, allen voor één", het beginsel van de communistische maatschappij, werkelijkheid zou worden.

verbinden -
Langen tijd heeft men in socialistische kringen geloofd, dat het voldoende zou zijn om het privaatbezit aan productiemiddelen af te schaffen om tegelijkertijd de voorwaarden voor een ontwikkeling naar een communistische maatschappij te scheppen. Het was enkel door de botsing der arbeidersbeweging met de werkelijkheid, dat de critische geest ontwaakte, en dat men verder door kon dringen in de studie van de economische organisatievormen der maatschappij, die noodig was voor die ontwikkeling.

En dan nog waren het niet zoo zeer de vormen, als wel de beginselen die het economisch leven beheerschen, die werden gepreciseerd.

Het meesterstuk van dit theoretisch improvisatie-werk is tot stand gebracht door de kanteekeningen die Marx in 1875 schreef bij het program der Duitsche sociaal-democratie. Om de in die tijd gangbare algemeene opvattingen omtrent het nut van de studie van het overgangsregiem te kenschetsen, moet men opmerken, dat Marx er slechts toe werd gebracht het probleem der verdeling zoo uitvoerig te behandelen, doordat Lassalle

het ten onrechte volgens Marx een belangrijke plaats had ingeruimd in het ontwerp van het partijprogram. De politieke problemen die de overgangstijd opwerpt, verdienen de bespreking niet langer. Naar Marx' meening zou de staat tijdens die overgangperiode niet anders kunnen zijn dan de dictatuur van het proletariaat. Marx voegt er aan toe: "Het program heeft zich op het oogenblik niet met dit laatste bezig te houden, evenmin als met de aard van de toekomstige staat in de communistische maatschappij".

Hij had al eerder gezegd, dat die vragen slechts konden worden opgelost "door de wetenschap".

Het is waar, dat Marx, door het verrijken der maatschappij-wetenschap door een bijdrage van zeldzame waarde, meer dan wie ook heeft gedaan voor het vinden eener oplossing van deze vraagstukken. Dit neemt niet weg dat zijn opmerking voldoende de onverschilligheid weergeeft waarmede in die tijd de vraagstukken werden behandeld, die zich nu midden in onze aandacht bevinden. Het is waar, dat het Marx niet gegeven was te kunnen nadenken over het verworden van een omwenteling die zich voltrok in het teken van de strijd voor het socialisme.

De proletarische revolutie moet dus het privaatbezit aan productiemiddelen afschaffen. Die afschaffing maakt een einde aan de economische minderwaardigheid der massa's. De revolutie draagt het eigendomsrecht aan de arbeidersklasse over en stelt haar volgens Engels "in het bezit van de geheele opbrengst van zijn arbeid". Wanneer de arbeidersklasse "de geheele opbrengst van zijn arbeid" bezit, hoe zullen dan de verhoudingen zijn van de afzonderlijke individuen ten opzichte van het product der maatschappelijke arbeid? Op deze vraag antwoordde Marx in "Het Kapital": Stellen wij ons eindelijk, voor de afwisseling een vereeniging van vrije menschen voor, die met gemeenschappelijke productiemiddelen arbeiden, en hun vele persoonlijke arbeidskrachten zelfbewust als een maatschappelijke arbeidskracht aanwenden. Alle voorwaarden van Robinson's arbeid herhalen zich hier, alleen maatschappelijk in plaats van persoonlijk.

Alle producten van Robinson waren zijn uitsluitend persoonlijk product en derhalve direct gebruiksvoorwerp voor hem. Het gezamenlijke product der vereeniging is een maatschappelijk product. Een deel van dit product dient weer als productiemiddel. Het blijft maatschappelijk. Maar een ander deel wordt als levensmiddelen door de leden der vereeniging verbruikt. Het moet dus onder hen verdeeld worden. De wijze van verdeling zal verschillen naar de bijzondere aard van het maatschappelijk productie-organisme en de daarmee overeenkomstige geschiedkundige ontwikkelingshoogte van de voortbrengers. Slechts ter vergelijking met de warenproductie onderstellen wij dat het aandeel van iedere voortbrenger in de levensmiddelen bepaald wordt door zijn arbeidstijd. De arbeidstijd zou dus een dubbele rol spelen. Zijn maatschappelijk doelmatige verdeling regelt de juiste verhouding der verschillende arbeidsverrichtingen tot de verschillende behoeften. Aan de andere kant dient de arbeidstijd tevens als maatstaf voor het individueele aandeel van de voortbrenger in de gemeenschappelijke arbeid en derhalve ook in het individueel te consumeeren deel van het geheele product. De maatschappelijke betrekkingen der menschen tot hun arbeid en hun arbeidsproducten blijven hier doorzichtig en eenvoudig in de voortbrenging zoowel als in de distributie.

In zijn "Kritieken" heeft Marx nog op nauwkeurige wijze de verhouding van de "vrije" producent ten opzichte van de maatschappij ontwikkeld: "De producent ontvangt dus individueel ... het nauwkeurige equivalent van hetgeen hij aan de maatschappij heeft gegeven. Wat hij haar heeft gegeven is zijn individuele hoeveelheid arbeid. Bij voorbeeld, de maatschappelijke arbeidsdag vertegenwoordigt de som der individuele arbeidsuren; de individuele arbeidstijd van elke producent is het deel dat hij aan de maatschappelijke arbeidsdag heeft geleverd, het aandeel dat hij er aan genomen heeft. Hij ontvangt van de maatschappij een bon die vermeldt dat hij zooveel arbeid heeft geleverd, (met aftrek van de arbeid verricht voor het collectieve fonds) en, met die bon, betreft hij uit de maatschappelijke voorraad een hoeveelheid consumptiegoederen die overeenkomt met de waarde van zijn arbeid. Dezelfde hoeveelheid arbeid die hij aan de gemeenschap heeft geleverd in de eene vorm, ontvangt hij van haar in een andere vorm terug."

Het is de verdienste van de Hollandsche radencommunisten de marxistische opvatting van de economische normen die het maatschappelijke leven gedurende de overgangperiode regelen, in eere te hebben hersteld. Dit is reeds voldoende om het bestaansrecht van hun studie te doen uitkomen.

Men kan zich niet voorstellen dat er zich andere verhoudingen kunnen vormen tusschen de individuele producent en het maatschappelijk product van de arbeid, dan die, die voortvloeien uit het persoonlijk aandeel, dat hij aan de productie heeft genomen.

De tegenwoordige communisten wachten zich er wel voor zich hieromtrent te beroepen op Marx, ter rechtvaardiging van het regime in de Sovjetstaat, waar de arbeid nog steeds naar zijn waarde wordt betaald, d.w.z., naar de prijs die overeenstemt (of ongeveer overeenkomt) met zijn reproductiekosten, wat het aan de heerschende klassen, georganiseerd in de staat mogelijk maakt, meerwaarde te accumuleeren, die zij gebruiken, niet voor de behoeften der ontwikkeling van de maatschappij, maar voor het behoud van hun eigen voorrechten. Doch de tegenstelling met de communisten is goenszins uitgeput door de enkele aanhalingen van Marx die wij citeerden, want bij het eerste verschil omtrent het individuele arbeidskwantum als waarde voor de individuele consumptie voegt zich een tweede over de kwaliteit van de geleverde individuele arbeid. In dit opzicht zijn de officiële communisten een beetje spraakzamer, zij beroepen zich op Marx, doch ten onrechte, zooals wij zullen aantoonen.

In het feit dat men het aandeel van ieder individu in de algemeene maatschappelijke arbeid als basis neemt voor de individuele consumptie, ligt niet noodzakelijk de gelijkheid der consumptie opgesloten, zelfs niet bij gelijke arbeidshoeveelheden.

In Rusland wordt de groote ongelijkheid der loonen gerechtvaardigd met de noodzaak het loon naar de waarde te betalen. De arbeid van de handarbeider kost minder dan die van de ingenieurs of de roode directeur. Het bleek, dat dit was omdat de handarbeider slechts over een brute, elementaire arbeidskracht beschikt, die geen of een zeer geringe technische voorbereiding van de arbeider vereischt, zoodat hieraan geen kosten zijn verbonden, of kapitaalsbelegging aan zijn verbruik vooraf gaat, terwijl de arbeidskracht van de ingenieur slechts door

kostbare studie kan worden gevormd. Kortom, de vorming van een ingenieur is kostbaarder dan die van een handarbeider en het is dus logies, dat een hoeveelheid arbeid van de één duurder betaald wordt dan een zelfde hoeveelheid arbeid van de ander.

Stalin heeft in een onderhoud met Emil Ludwig een verklaring afgelegd over die ongelijkheid en heeft zich om haar te rechtvaardigen beroepen op de "Kritieken" van Marx. Sprekend over die "niveleerders en gelijkmakers" die een verwijt maakten van de te groote ongelijkheid der inkomsten der verschillende lagen der russische bevolking, stelde hij hen voor als aanhangers van een "primitief boeren-communisme", van een verbruikcommunisme, voorstanders van "het op een hoop gooien van alle goederen en hun gelijke verdeling onder allen". Het is dan niet moeilijk voor Stalin om aan te toonen, dat Marx, Engels en Lenin een dergelijke gelijkmaking altijd hebben bestreden en dat Marx in het bijzonder gescreven heeft, dat het slechts in de hoogste phase van communisme is, dat de maatschappij in haar vaandel de formule kan schrijven: "Ieder volgens zijn krachten, aan ieder volgens zijn behoeften!" Nadat zij de grondregel zou hebben toegepast: "Ieder volgens zijn krachten, aan ieder volgens zijn prestaties".

Maar de revolutionaire Marxisten kunnen nu juist aan Stalin verwijten, niet dat hij het devies niet toepast dat in eere zou moeten zijn in de hoogste phase van het communisme, maar dat hij niet toepast de marxistische leer van het socialisme, door niet aan ieder te geven volgens zijn arbeid.

Omdat Marx bij de enkelingen ongelijke "productieve capaciteiten" en ongelijke "natuurlijke voorrechten" onderscheidde, laat Stalin hem zeggen dat het noodig is ongelijk loon toe te passen. Marx echter zag juist in, het feit, dat het aandeel in de maatschappelijke opbrengst gelijk bleef bij gelijke prestatie, wel te verstaan voor elk individu: hoewel hun behoeften en de inspanning, ontwikkeld om een zelfde prestatie te bereiken verschillend waren. Marx zag daarin de ongelijkheid.

Het is waar dat Marx elders heeft geschreven: "Het najagen met veel geschreeuw van de gelijkheid der loonen berust op een dwaling, op een ongezond verlangen dat nimmer bevredigd zal worden". Toen diende het om aan te toonen dat onder de "loonslavernij" het streven naar een "billijk" loon slechts de slavernij kon bedekken, maar wij weten, dat volgens Marx de proletarische revolutie tot taak heeft de loonarbeid af te schaffen. Doch de officiële communisten nemen het niet zoo nauw wanneer zij Marx aanhalen.

Om elke twijfel weg te nemen citeeren wij nog de "Kritieken" van Marx. Hij zegt: "Bij gelijkheid van arbeid en bijgevolg bij gelijke doolname aan het maatschappelijk consumptiefonds ontvangt men toch in werkelijkheid meer. Waarom? Omdat het recht door zijn aard slechts kan bestaan bij het gebruik van een zelfde éénheid, maar de ongelijke individuen zijn slechts meetbaar met een gemeenschappelijke éénheid, als men ze van een zelfde standpunt uit beschouwt, als men ze vat in een bepaald aspect, b.v. in het gegeven geval als arbeiders, niets meer of onafhankelijk van de geheele rest". En Marx besluit: "Om alle moeilijkheden te vermijden, moet het recht niet gelijk, maar ongelijk zijn".

De gedachte van Marx komt dus duidelijk uit. De ongelijkheid die de eerste phase van het socialisme laat voortbestaan is niet het gevolg van de ongelijke belooning die zou worden toegepast op verschillende

soorten van arbeid: de enkelvoudige arbeid van de handwerker, of de samengestelde arbeid van de ingenieur, met tusschen die twee uitersten alle tusschenliggende trappen. Neen, alle soorten arbeid zijn evenveel waard, slechts "de duur" en de "intensiteit" moeten worden gemeten, maar de ongelijkheid ontstaat doordat men gelijke taken en beloning geeft aan menschen met verschillende bekwaamheden en behoeften.

Laat ons alvorens onze verdere documentatie voort te zetten dit punt vasthouden: Als men uit de wetten die het huidige maatschappelijke leven beheerschen de strekkingen hunner natuurlijke ontwikkeling tracht los te maken waaraan elke revolutie zich moet aanpassen, en die wetten aan de dag tracht te brengen die in de maatschappij van morgen zullen heerschen, komt men tot de gevolgtrekking dat als grondslag van elke poging tot communistische maatschappelijke omvorming zich de erkenning van de gelijkheid der maatschappelijke arbeid van alle menschen moet bevinden. Alleen het proletariaat is in staat leven te geven aan dit beginsel, er oen levende werkelijkheid van te maken. Verder: de toepassing van dit beginsel moet niet aan het einde van de overgangstijd plaats vinden, aan het begin dus van de "hoogste phase" waarvan Marx sprak, maar hij hoort thuis aan het allereerste begin, hij is er de fundamentele grondslag van zonder welke de overgangstijd alles kan zijn wat men wil, behalve een overgang naar het communisme.

De leering die de studie der Hollandsche radencommunisten gelukkigerwijze in het licht brengt is, dat het geven van het productie-apparaat in handen van de Staat, al was het ook een proletarische, niet tot communisme kan leiden, zooals het voorbeeld van de Russische revolutie heeft bewezen. Marx en Engels hebben, in hun tijd, geen definitieve oplossing over de problemen van het beheer kunnen geven. Wat men hieromtrent in het werk van Engels vindt is onderling tegenstrijdig. Hoe groot hun genie ook was, het ontbrak hen aan de stof van de proefneming, die de historie in hun tijd nog niet had geleverd. Maar nu is twijfel onmogelijk. Zeker, theoretisch kan men zich uitstekend de "proletarische staat" voorstellen, die na de revolutie, door middel van een doelmatig economisch beheer het geheel der productiemiddelen ten behoeve van de gemeenschap bestuurt. Maar dit kan slechts verbeelding zijn.

Indedaad, wat vooronderstelt het bestaan van een dergelijk ge-centraliseerd bestuursapparaat en zijn functioneering ten voordeele van de massa? Dat er volkomen gelijkheid van belangen is tusschen de arbeiders en de bestuurscentra. Maar gesteld, dat deze gelijkheid van belangen bestaat, zouden dan in dit geval dergelijke economische raden wel ontstaan? Natuurlijk niet! Zooals de regeling der productie onder deze omstandigheden ontbloeit zou zijn van elk politiek karakter, zooals het slechts om een beroemd geworden omschrijving te gebruiken, "om het beheer van zaken" zou gaan, zou het ook niet nodig zijn een dwang-apparaat op te richten. De leiding zou geen enkele reden hebben om de rechten der "ge-administreerden" te beperken, omdat er gelijkheid van belangen is, kan de wil der arbeiders, die gegroepeerd zijn in hun bedrijven, slechts samen-gaan met de voorzieningen die van boven worden getroffen, omdat wij, als materialisten, van meening zijn dat het de veronderstelde of werkelijke economische belangen van de maatschappelijke groepen zijn die hun verlangens bepalen. De staat zou onder dergelijke omstandigheden volkomen over-

bodig zijn. Niemand zou er aan denken er één op te richten, laat staan, hem steeds belangrijker functies te geven. Er zou, onder deze omstandigheden slechts een organisme nodig zijn, dat, met een minimum van dwangmogelijkheden, de besluiten, die de wil der massa's weerspiegelen, uit zou werken.

Maar de ervaring van de diepe scheiding tusschen de onderste economische bestuursorganisatie's (waarvan de bestuursfunctie in dat geval spoedig ophoudt, en die dan worden omgevormd tot hulpmiddelen van de hogere organisatie's) - en de economische centra getuigt van het bestaan van diepe tegenstellingen. Zij kan slechts de uitdrukking zijn van het feit dat twee maatschappelijke strekkingen aanwezig zijn en aangezien de functie in zijn uitoefening systematisch wordt gehinderd ten voordeele van de ander, moet men hier uit afleiden dat de tegenstellingen tusschen die twee onoplosbaar zijn.

Men zal hier tegenin brengen, dat het berooven van de arbeiders van het recht om hun bedrijven te beheeren kan worden gerechtvaardigd door de bijzondere taak van de overgangstijd. Men gaat hier in werkelijkheid uit van een economie die is opgebouwd met het oog op de kapitalistische winst. Het gaat er om hem aan te passen aan de productie die de bevrediging op groote schaal van de behoeften van de geheele gemeenschap, m.a.w. van de groote massa's tot doel heeft. Het gaat er dus niet om, te consumeeren, te profiteeren van de rijkdommen en maatschappelijke goederen, (tusschen haakjes, de consumptiegoederen zullen waarschijnlijk tot een zeer geringe hoeveelheid afnemen in de revolutietijd) maar vóór alles om te produceeren, te ontwikkelen en te economiseeren. Maar dan vraagt men zich af op wie de arbeidersklasse kan rekenen, behalve op zichzelf, om die taak goed uit te voeren. Zij kan, om deze te vervullen, haar macht aan niemand anders dan zichzelf opdragen, hoe bekwaam en bevoegd de gidsen die deze macht voor zich opeischen ook zouden kunnen schijnen. Want het Marxisme leert ons één ding: dat een klasse zich slechts uit eigen kracht kan bevrijden.

De omvorming van het productieapparaat, van een werktuig voor de productie van kapitalistische winst in een organisme dat geschikt is om in de behoeften der massa te voorzien, kan slechts door de arbeiders zelf worden volbracht, niet door de technici, hoe bekwaam zij ook mogen zijn, noch door gidsen, hoe belangeloos zij zich ook mogen voordoen.

Zoo diepgaand en overtuigend als de studie der Hollandsche radencommunisten is, waar zij er zich mee bezig houden, aan te toonen hoe in de proletarische revolutie de functies van het economisch beheer zonder bemiddeling der Staat rechtstreeks moeten overgaan op de georganiseerde arbeiders, aan de verschillende onderdeelen die overeenkomen met de raden van het productieapparaat, zoo afgetrokken en willekeurig schijnt zij ons waar zij er toe overgaan om de politieke methodes van de organisatie der massa die zij voorstaan, te rechtvaardigen. Om de waarheid te zeggen, is het politiek aspect niet met zooveel woorden in hun werk behandeld, maar men gevoelt - en dit is geen verwijt, want het zou niet anders kunnen - dat het politiek vooroordeel als een rode draad door de studie loopt en haar beheerscht.

De stelling der Hollandsche radencommunisten is bekend: de politieke partijen zijn typisch burgerlijke organisaties. Het proletariaat verwerkelijkst dus zijn eenheid niet door middel van politieke partijen, maar door middel van bedrijfsorganisatie's, die het totaal der arbeiders

omvatten op de basis van de plaats welke zij in de productie innemen. Deze raden worden er toe gebracht door de dwang der omstandigheden, zich steeds zich steeds meer naar het communisme te oriënteren. Vanaf het grijpen naar de macht door het proletariaat bevinden de bedrijven zich dus noodzakelijk in handen der raden. Deze beginnen de productie op communistische grondslag te organiseren zonder de organisatie ervan aan de Staat toe te vertrouwen. Daar de vakverenigingen geen rol meer hebben te vervullen, verdwijnen zij. De functie van de Staat beperkt zich tot de bescherming van het nieuwe regime, dus tot de onderdrukking van contra-revolutionaire pogingen der onteigende klassen. Aan geen enkele economische bestuursfunctie heeft hij deel. Dit is het wezenlijke van het standpunt der Hollandse radencommunisten.

Niemand kan ontkennen dat de strijd van het proletariaat in de 20 ste eeuw geheel nieuwe strijdvormen heeft doen verschijnen, die in het bijzonder zijn aangepast aan de periode van maatschappelijke schokken, waarvan de groote revolutionaire strijd van 1905 en 1917 in Rusland, van 1918 en 1923 in Duitsland en van 1919 in Italië de eerste voorbeelden waren.

In de eerste twee landen waren het de sovjets van arbeiders en boerenafvaardigden en de arbeidersraden die dienden als kanaal ter verzameling der groote massa's. Het is waarschijnlijk, dat dergelijke organisaties de specifieke vormen van de proletarische opstand van morgen zullen zijn, en dat zij in de handen van het proletariaat zullen dienen als een revolutionair werktuig om zijn dictatuur te vestigen. Als men bedenkt, dat de greep naar de macht door het proletariaat slechts verwekelijkt kan worden als de groote massa's, die zich gewoonlijk onthouden van iedere maatschappelijke en politieke activiteit, in beweging komen, zou men zich nauwelijks kunnen voorstellen dat het anders zou zijn. Maar zelfs indien dit op een dergelijke wijze zou moeten verlopen, kan men zich niet indenken dat de raden elke andere organisatievorm van het proletariaat zouden kunnen vordringen. De arbeidersklasse zal zich, zoo min als eenige andere klasse in de geschiedenis, als één en ondeelbaar voor de revolutie vertoonen. Uit het verleden overgeërfd opvattingen, bijzondere belangen van groepen in de schoot der arbeidersklasse zelf en de tegenstelling tusschen de twee groote bestaande groepen, waarvan de ééne de revolutie, de toekomst, de andere de terugkeer naar het kapitalisme vertegenwoordigt, zal zich uitdrukken in de schepping van talloze groepen van gelijkgezinden, die in de strijd overveel verschillende vaandels worden waar de arbeidersklasse geneigd zal zijn zich omhoog te groepeeren. De rol der politieke partijen schijnt ons dus niet afgeleopen; integendeel, hun werkzaamheid zal toenemen bij de nadering van de "eindstrijd".

Zoals het behoudende element in de massa zich zal doen gelden door zijn steun te geven aan reactionaire partijen, wil het ons voorkomen dat het revolutionaire bewustzijn van het proletariaat zich slechts kan uitdrukken door de oprichting van een partij, die, tegenover alle andere, uitdrukking geeft aan de blijvende belangen der revolutie.

Het opbouwen van een revolutionaire partij blijkt dus niet strijdig te zijn met de organisatievormen waarvan wij weten dat zij bijzondere strijdvormen van de revolutionaire strijd zijn en waarvan wij bijgevolg mogen veronderstellen, dat zij het in de toekomst ook nog zullen zijn, maar zij verschijnt als een aanvullende, maar onmisbare vorm van de organisatie van het proletariaat, zonder welke deze niet compleet zou kunnen zijn.

Zeker de verhouding tusschen de verschillende vormen van organisatie zal in elke omwenteling verschillend zijn, omdat men elke keer te maken heeft met een verschillende maatschappelijke samenstelling (niet verschillend wat de inhoud betreft, maar wel wat de verhoudingen tusschen de verschillende samenstellende elementen aangaat), doortrokken met verschillende historische tradities. Maar het is niet om de contra-revolutionaire omvorming van de een of andere partij in een revolutie, een hervorming die bepaald wordt door zeer concrete historische en maatschappelijke omstandigheden, dat het te pas komt de ondeugdelijkheid van de politieke partijen in het algemeen voor het proletariaat te propageeren.

Ook de staat neemt in het stelsel der Hollanders een op zijn minst dubbelzinnige plaats in. Na de lezing van hun uiteenzetting zou het voor menige lezer kunnen schijnen, dat werkelijk alles best gaat in de beste der werelden. De revolutie marcheert, zij zou niet achterwege kunnen blijven en het zou voldoende zijn om de dingen aan zichzelf over te laten om het socialisme werkelijkheid te zien worden. Niets is echter meer vreemd aan de marxistische opvatting der maatschappelijke ontwikkeling dan deze meening. Het is juist, dat omwentelingen periodieke registraties zijn die de geschiedenis doet om de ontwikkeling der klassen te meten. Zoo gezien kunnen de klassen nimmer een hoger peil bereiken dan dat overeenstemt met het totaal van hun economische en maatschappelijke vermogens, zoodat de resultaten der revoluties te voren bepaald schijnen. Maar het is alleen uit deze gezichtshoek, want revolutie beduidt voor alles bewust, vrijwillig ingrijpen der massa om gewelddadig men kan zelfs bijna zeggen eigenmachtig de loop der ontwikkeling te veranderen en in nieuwe richting te buigen. Daarom is het dan ook dat een revolutie hoe "rijp" dan ook, nooit een mechanisch proces kan zijn. Het is mogelijk dat dit ook niet de opvatting onzer Hollandse kameraden is en dat de leemte die wij aanwijzen slechts voortkomt uit de noodzaak om te abstraheren, om zoo te zeggen, en om voor de duidelijkheid van de uiteenzetting de economische ontwikkeling als volkomen gescheiden van het politieke ingrijpen voor te stellen, maar het is desondanks van belang om meer klaarheid in dit opzicht te brengen. Het is waar, dat zij ergens verklaren, dat de staat noodzakelijk blijft voor het proletariaat na de machtsovername. Het gaat dan om een "staat" van bijzonder karakter, die in werkelijkheid geen staat meer is, zooals Lenin, na Marx, het overigens aantoonde. Het gaat om een staat, die "niet anders dan afsterven kan", terwijl het marxisme heeft doen uitkomen dat de staat altijd het onderdrukkingsmiddel is van de eene klasse over de andere. Het is mogelijk, dat men ter wille van de duidelijkheid van de uiteenzetting de uitdrukking "proletarische staat" door een juistere zou moeten vervangen. Maar, met deze uitleggingen zal men onze kritiek begripen. De uiteenzetting der Hollanders verklaart de noodzakelijkheid van een "Proletarische staat" die niet zal kunnen ontkomen aan haar functie van instrument ter onderdrukking der contra-revolutie.

Reeds eenige tijd geleden ontvingen we onderstaande brief van eenige Rotterdamse kameraden.

Beste kameraden.

In het 2e Julinummer der P.I.C. verscheen een artikel over partij en arbeidersklasse; met de slotbeschouwing daarvan kunnen wij het echter niet eens zijn.

In dat gedeelte wordt geprobeerd aan te toonen, dat een revolutionaire partij in de bevrijdingsstrijd der arbeidersklasse nog een goed en bruikbaar middel kan zijn en dat de revolutionaire partij in werkelijkheid geen hinderpaal, maar van groote beteekenis kan zijn, in de bevordering der proletarische revolutie.

Wij hebben het wel eens anders gelezen in de P.I.C. van enkele jaren terug, over het wezen der partijen. Daarin kwam een geheel andere meening naar voren, precies het tegendeel, namelijk tegen alle partijbegrippen.

Doordat wij dit Juliartikel bediscussieerd hebben, wilden wij graag ons standpunt kenbaar maken, want wij vinden de materie in deze tijd, belangrijk genoeg om over te discussieeren. Hoe wij er over denken, zullen we dus hier laten volgen.

Wij zien in de partij juist een ding, een apparaat, dat de bewustwording, of beter gezegd, de zelfverheldering remt, in tegenstelling tot de groepen. De arbeidersklasse heeft wel degelijk deze twee dingen goed van elkaar te onderscheiden, evenals proletarische revolutie hiër en staatsocialisme (of staatskapitalisme) daár, dus vooral te onderscheiden groep of partij, wat betreft hun werkzaamheid en beteekenis in de klassenstrijd.

In een partij, een revolutionaire dus, zoals de K.A.P. vroeger gedacht werd er een te zijn, is altijd een plaatselijk bestuur en een landelijk hoofdbestuur. In die besturen worden de besten der leden altijd bestuurder gemaakt door hun mede-leden, en hebben dus de leden een stel leidertjes gemaakt. Die leiders, hoe goed zij het misschien ook bedoelen, hebben een prestige als leidertje op te houden, want als de inzichten van de leden juist zijn dan die van de bestuurders, dan gaat hun troon of hun functie wankelen. Vandaar dan ook dat in de meeste gevallen zij hun inzichten hardnekkig willen doorzetten, en daarmee, willens of onwillens, de zelfverheldering in de weg staan. En bij de arbeidersleden komt een goest op van gemakzucht, wat juist vordorfelijk werkt: de bestuurders zullen het wel doen, die kunnen dit en dat veel beter. Inplaats dat er collectief iets tot stand komt, gebeurt het dan door de enkeling. Het zelfdoen, de zelfwerkzaamheid, die het proletariaat nodig heeft, wordt daarmee geremd.

De partijmeening, dat is de meening van het hoofdbestuur: het hoofdbestuur is de kop en de leden het lichaam; de kop denkt, het lichaam gehoorzaamt, misschien wel eens onder protest.

De partij geeft een orgaan uit, volgeschreven door een redactie die door de leden benoemd is, en er voor moet waken dat de kopij die binnenkomt beantwoordt aan de stellingen der partij. We hebben veelal gezien, ook in de K.A.P. hebben we dat ervaren, dat als je een van de partijstellingen afwijkende meening hebt, je met zachte of harde drang uit de partij gezet wordt. Als je niet de meening der partij hebt, dat is de

meening der leidertjes, dan belemmer je de groei der partij. Over de inhoud der krant kan je eenige malen per jaar discussieeren als er een landelijke bijeenkomst is, of de afgovaardigde zal het wel eens goed zeggen, -allos precies hetzelfde als in de oude partijen.

Een boven de arbeiders staand college roeyert de arbeiders indien zij dat nodig vindt voor de partij; vanzelf moet de partij voor hen belangrijker zijn dan de klasse.

Dus meenen wij met die paar voorbeelden te hebben aangetoond, dat de zelfstandige ontwikkeling of zelfverwerkelijking onmogelijk is in een partij, al is dit dan ook een revolutionaire, afgezien nog van de vraag, of die revolutionaire partij in de revolutie verdwijnen zal. Zoo niet, wel, dan hebben de arbeiders een apparaat in het leven gehouden dat zich boven de raden zal stellen, hetgeen een factor tot versterking van de staatskapitalistische begrippen en een verzwarende in de bevrijdingsstrijd der arbeidersklasse beteekent. Verder is het begrip: partij, al is het ook een revolutionaire partij, een uitdrukking van de vermolmd kapitalistische maatschappij, een afspiegeling daarvan, welke de arbeidersklasse niet meer gebruiken kan.

In tegenstelling tot de partij staat de groep: daár is de uitgave van een krant of van geschriften het werk der collectiviteit; door ongehinderde discussie van allen, komt daar allos tot stand, en daar kan ook wel een andere meening geduld worden, dat schaadt de groep niet, integendeel.

Dus meenen wij, in tegenstelling tot bedoeld artikel, scherpe stelling te moeten nemen tegenover het ontstaan of opkomen van een revolutionaire partij. Ook bij de arbeiders als ze eens in beweging komen, zal een afkeer ontstaan van alle partijgedoe, ook van de K.A.P., die weer moeite doet om als partij op de been te komen.

Kameraden, we hopen dat jullie dit zult opnemen, dan kan er over dit probleem godiscussieerd worden en draagt het misschien er toe bij om ieder begrip van partij, revolutionair of niet, uit de hoofden der kameraden weg te werken, omdat dit volgens onze meening in het nadeel van onze klasse is.

Met communistische groot,
een aantal P.I.C. lezers.

Antwoord.

Laten wij beginnen met te zeggen, dat wij het met deze lezers zoo goed als heelmaal eens zijn. Wat zij van wezen en karakter van een partij zeggen, is volkomen juist. Wij hebben het zelf ook al vaak zoo gezegd. Maar er zijn een paar dingen en de brief, waarover wij het wat nader moeten hebben.

Wij hebben dat vroeger, voor jaren, wel eens anders gelezen, zeggen deze kameraden. Dat was niet jaren geleden, maar dat is nog pas geweest. Kijk eens in P.I.C. no. 1 van Jan. '36; daar stond een artikel onder de zelfde titel "Partij en Arbeidersklasse", waarin dezelfde kritiek op de partijen uitgeoefend werd. En tegenover diegenen, die meenen dat een betere, een "revolutionaire partij" komen moest, die de fouten van de S.D.A.P. en C.P. zou vermijden, werd gezegd, niet alleen, dat die uitdrukking een innerlijke tegenspraak is, maar dat het woord revolutionair daarin alleen een burgerlijke revolutie kan beteekenen, geen arbeiders-

revolutie. Maar in datzelfde artikel staat, dat ongetwijfeld ook in de toekomst alle arbeiders niet gelijk zullen denken, en dat zij, die gelijk denken, zich natuurlijk aanéén zullen sluiten voor propaganda en discussie. En dan staat daar op blz. 7: "Als daarbij nu personen met gelijke grondopvattingen zich aanéénsluiten ... dan kan men zulke groepen ook partijen noemen. De naam doet er niet toe; het wezenlijke is, dat in feite deze partijen een heel andere rol vervullen dan die, die de partijen van nu voor zich opaischen", enz.

Hier zien wij, dat in dat stuk het woord partij (op blz. 7) in een heel andere betekenis gebruikt wordt dan op blz. 8, 9, 10. Nu zal men zeggen, dat mag niet, dat is een verkeerd gebruik van die naam; dat brengt verwarring; waarom die dingen niet eenvoudig "groepen" noemen. Ja, daar hebben wij niets over te zeggen. Namen vormen zich, krijgen een betekenis, krijgen later nieuwe betekenissen, in het voortgaan van het leven en de wereld zelf. Als de "groep" van gelijkdenkenden tot eenige duizenden is gegroeid, dan noemt men het geen groep meer. Een soc. dem. partij was een halve eeuw geleden een kleine groep gelijkdenkenden, door de beste revolutionairen met geestdrift aangehangen; nu is de naam gebleven, de inhoud veranderd, en de beoordeeling nog veel meer veranderd. Er is niets aan te doen, dat woorden hun betekenis veranderen en in verschillende betekenissen gebruikt worden. Maar wat wij wel kunnen doen is niet aan het woord of de naam blijven hangen, maar naar de inhoud, de werkelijkheid kijken die er mee bedoeld wordt. Kijkt men niet naar dat woord "partij" dan is wat op blz. 8 van het kwaad der groote organisaties gezegd wordt, heelemaal juist, en dan is wat op blz. 7 over het nut en de noodzaak van meeringsorganisaties gezegd wordt, ook juist en belangrijk. In beide gevallen wordt met het woord partij iets geheel verschillends bedoeld, en dat staat er ook duidelijk.

Maar ... het belemmert de propaganda! Pas hebben wij met veel moeite een S.D.A.P. er overtuigd hoeveel kwaad zijn partij doet aan de arbeiderszaak, en dat dat in de natuur van de partij ligt: een partij dient tot onderdrukking van het proletariaat! En daar komt ineens die andere uiteenzetting van het groote nut van een partij, en de pas bekeerde springt terug en zegt: zie je wel, je eigen krant bestrijdt de leuze, die je me inprenten wou.

Zeker, zoo gaat het. Maar is dat verkeerd? Het is juist goed. Moeten wij probeeren de arbeiders tot geloovers en napraters van leuzen te maken, of tot zelfdenkende menschen? Alleen door twijfel en tegenpraak komt men tot zelfdenken. Het geloof in woorden en leuzen leidt naar dogmatiek; het is het middel voor hen die heerschen willen en volgelingen verzamelen. De mooie klank van de leuze of het woord brengt de menschen in vervoering of in woede, waarbij het denken over wat het werkelijk beteekent, uitgeschakeld wordt. Daarom zijn de dictatuurpartijen knap in het uitdenken en formuleeren van pakkende leuzen, die er ingehamerd worden door steeds herhalen, en die de menschen moeten verhinderen over de werkelijkheid, de inhoud na te denken.

Natuurlijk zijn woorden en leuzen noodig. Wij hebben ze nodig om de dingen, die wij bedoelen, door een korte naam vast te leggen, en om onze denkbeelden en overtuigingen in een korte zin samen te vatten. Het zijn als korte notities op een notitieblok in onze hersens, die wij dadelijk bij de hand hebben, voor het gemak van vlug denken; en als het noodig is, slaan wij het open en halen alle uitvoerige gedachten, die wij

er mee bedoelen, voor den dag. Maar wij moeten in die leuzen niet gelooven alsof zij de waarheid zelve zijn, ze zijn maar korte aanduidingen.

Nemen wij een voorbeeld. Wij hebben een prachtige leuze "Alle macht aan de raden"; hij staat aan de kop van de P.I.C. Als het ons er om te doen was gauw een aantal fanatieke volgelingen te kweeken, dan zouden wij daeleus al maar uitbazunen en er in hameren. En dan zou men later kunnen beleven, als men groote massa's onder die leuze verzameld had, dat andere richtingen (zoals de C.P. al doet) of zelfs de bourgeoisie, die leuze overnemen, er een andere zin aan geven, en de massa's die gewend zijn naar de klank van de leuze te luisteren, in het moeras voeren. Dat kan alleen dan niet gebeuren, als de arbeiders zelf weten wat zij met die formule bedoelen, dus de werkelijkheid kennen waar het om gaat, en zich niet laten leiden. Als wij goed nagaan, zien wij trouwens dat wij er eigenlijk heelemaal niet mee bedoelen, dat alle macht aan de raden komt. Wij bedoelen alle macht aan de arbeiders; de arbeiders moeten zelf alle macht uitoefenen, de macht van overwegen en besluiten evengoed als van uitvoeren. De raden zijn enkel hun organen, hun broederschapjongens, om verbinding en éénheid te houden. Maar deze leuze werd gekozen om uit te drukken, dat de arbeiders niet door middel van partijen of vakbonden maar alleen door middel van raden hun macht kunnen uitoefenen, en tegelijk om de methode der toekomstige arbeidersdemocratie tegenover de methode van de parlementaire democratie te stellen.

Als wij weten, dat zelfbeschikking der arbeidersklasse alleen mogelijk is door zelf-denken, dan zien wij, dat dat niet kan komen door mooie leuzen en woorden als absolute waarheden te gelooven en te verkondigen; maar door achter alle woorden altijd de werkelijkheid te zien, die er mee bedoeld wordt.

Dit alles betreft nu echter alleen het punt, dat groepen arbeiders met gelijke opvattingen, die men dus ook partijen zou kunnen noemen, in de toekomstige strijd een zekere rol kunnen vervullen. Maar het eigenlijke punt waartegen bezwaar gemaakt wordt, is dat in het laatste hoofdstukje van "een revolutionaire partij" wordt gesproken, terwijl wij vroeger al ons best deden deze uitdrukking tot onzin te verklaren.

Hierbij moet men nu bedenken, dat het stuk, waarin dit voorkwam, niet geschreven was voor lezers van de P.I.C. maar voor een groep van sociaal-democraten, die zoover waren, dat ze ten volle de reactionaire rol van hun partijbesturen doorzagen, maar nog niet inzagen, dat dat onafscheidelijk van een partijorganisatie was. Aan hen moest uitgelegd worden, waarom zulk een partij, als zij eenmaal een reuzenorganisatie werd, en meende dat zij de arbeidersklasse leiden en bevrijden moest en daartoe als regering moest optreden, onherroepelijk tot een rem en vijand van de werkelijke bevrijdingsstrijd moest worden. En eveneens moest uitgelegd worden, hoe deze strijd door de klasse als geheel gevoerd moet worden, op heel andere wijze dan een partij dat zou doen. Nemen we nu het geval, dat ze hierdoor overtuigd waren en de waarheid hiervan zouden inzien, was dan ons gesprek geëindigd en waren er dan geen vragen meer te beantwoorden? Integendeel, dan bleef er nog een heel belangrijke vraag over. Dan zouden deze arbeiders zeggen: Goed, wij zien dat de partijstrijd onze klasse in het moeras voert, wij geven die op, wij geven alle partijdiscipline op, wij scharen ons als arbeiders naast al onze medearbeiders om samen als een klasse-eenheid te

strijden. Maar er blijft nog een onderscheid tusschen ons socialisten en de massa van de andere arbeiders. Wij hebben geleerd hoe het kapitalisme werkt en groeit, wij weten van kapitaal, meerwaarde, uitbuiting, klassestrijd, wij weten dat in het kapitalisme de klassestrijd der arbeiders zich moet ontwikkelen tot sociale revolutie en dat de arbeiders daarin de macht moeten veroveren om de uitbuiting af te schaffen. En dat weet de groote massa van de arbeiders niet of niet zoo klaar bewust. Voor ons is dit alles de inhoud van ons socialisme; voor ons was en is de partij niet in de eerste plaats het machtsapparaat waar de leiders in het parlement mee werken, maar de vereeniging van al deze klassebewuste mede-arbeiders, die als partijgenooten dat alles net zoo weten en begrijpen als wij. En als wij de partij als machtsapparaat afwijzen, dan blijft zij voor ons nog altijd dat belangrijke ding, dat zij een gemeenschap is van klassebewuste socialisten, van hen, die deze kennis en dit inzicht hebben. En nu is

voor ons de vraag: beteekent dit inzicht iets? Kunnen wij, door deze kennis van kapitalisme en klassestrijd te verbreiden onder de andere arbeiders, de zaak van de bevrijding bevorderen? Met andere woorden: kan dit socialist zijn van ons, dit samen een socialistische partij vormen en samen die inzichten ontwikkelen en propageeren, van waarde zijn tot bevordering van de revolutie?

Daarop moeten wij dan antwoorden, en dat deden we in 't laatste godsdeelte: ja zeker! Als men partij zóó opvat en er dat van maakt - en dat lijkt dan op wat wij vroeger al over een mogelijke toekomstige rol van partijen als meningsgroepeerings onder de arbeiders schreven - dan kan zij een helpende kracht voor de revolutie zijn, dan heeft zij een revolutionaire rol, dan kan men haar een revolutionaire partij noemen. En alleen in die beteekenis is deze naam in het bedoelde stuk gebruikt.

Maar dan beteekent dat woord hier iets geheel anders dan het betekende toen wij over partijen als machtsapparaten spraken die alleen maar belemmeringen van de revolutie kunnen zijn. Dat behooren de lezers te zien en te weten, door goed te lezen wat er staat. Door niet aan de klank van de woorden te hangen maar alleen te letten op de werkelijke dingen, die met die woorden aangeduid worden. Want wij moeten er altijd aan denken, dat men door de groote woorden en de mooie, klinkende leuzen probeert de arbeiders tot geestdriftige, gedachteloze aanhangers van de leiders en hun partijen te maken. En alleen door steeds de werkelijkheid te zien en te begrijpen, die daar achter ligt, kunnen de arbeiders zich zelf bevrijden.

Uit het November-nummer van de "International Council Correspondence" nemen we over:

OVER DE SOWJET - GRONDWET.

(De volgende open brief aan Feuchtwanger is overgenomen van de "Socialistische Warte" van 15 Aug. 1936)

Waarde Heer Feuchtwanger:

Gisteren las ik Uw artikel over de nieuwe Sowjet-grondwet in de "Deutsche Zentral Zeitung" (Moscou) van 2 Juli. Tegelijk ontving ik een andere krant, de "Rote Fahne" (Praag) van 22 Juli. In de laatste wordt bevestigd, wat tot nu toe officieel werd ontkend,

namelijk dat Zenzi Mühsam, weduwe van Erich Mühsam, die asylrecht gezocht had in de Sowjet-Unie, gearresteerd is en nu voor deportatie in aanmerking komt wegens "trotskistische activiteit".

Tusschen deze twee zaken bestaat een nauwe verbinding, want in uw artikel in de "D.Z.Z." prijst ge de nieuwe sowjet-grondwet als een document van werkelijke democratie, aldus de Sowjet-Unie teekend als het land van die vrijheid, waarnaar ieder vooruitstrevend menschelijk wezen zoo zeer verlangt.

Ik weet niet of (en hoe lang) gij in de Sowjet-Unie waart, of uit welke bronnen uw kennis van de Sowjet-toestanden is verkregen. Maar ik was pijnlijk getroffen door het feit dat de auteur van "Success", de "Gebroeders Oppenheim" en de "Josephus", die in al zijn werken zulk een hoge graad van historische nauwkeurigheid demonstreert, een kritische eigenschap, een onophoudelijk zoeken naar waarheid, een gewetensvol zoeken naar onaantastbare feiten, dat die hier deze methode verlaat en zich veroorlooft, zich te laten bedriegen.

Gij schrijft, dat "de grondwet van de Sowjet-unie, voor de eerste keer in de historie der menschheid, werkelijke vrijheid en gelijkheid van zijn burgers heeft gevestigd".

Gedurende drie jaren heb ik in de Sowjet-Unie gewoond en ge- werkt op verantwoordelijke posten in het Sowjet-apparaat. Sinds mijn terug- keer naar het Westen zijn mijn verbindingen met de U.S.S.R. niet opgehouden. Bovendien bleef ik met opmerkzaamheid de Sowjet-pers en de belangrijke Sowjet-litteratuur lezen. Op grond van wat ik zag, zoowel als van het officiële Sowjet-materiaal, moet ik U zeggen, hetgeen reeds lang opge- houden heeft een geheim te zijn: de ongelijkheid in de Sowjet-Unie is veel grooter dan in verscheidene kapitalistische landen. Gewone arbeiders, dienstboden, werkvrouwen, tramconducteurs, lager personeel, in 't kort, een groep omvattende millioenen, ontvangt een maandelijksch inkomen van 80 tot 150 roebel. Een roode maarschalk, een leidende partij-functio- naris, een leidende ingenieur, een roode directeur, een theater- of film- ster, een succesvol journalist of auteur, zoals b.v. Radek, Kolzow, Scho- lochow of Feclin, ontvangen maandelijks tusschen de 5000 en 20.000 roebel, soms zelfs meer. In een zelfde fabriek ontvangt een Stachanow-arbeider 1000 tot 2000 roebel, terwijl zijn mede-workman, die niet over de licha- melijke- en technische kwaliteiten beschikt om records te halen, tusschen de 120 en 160 roebel per maand ontvangt. Hier bestaan de toestanden die gij beschrijft als kenmerkend voor bourgeois-democratie, n.l. dat een tien- de van de huurders negen tienden van de woningruimte innemen, terwijl de andere negen tienden van de menschen met één tiende van de woningruimte genoegen moet nemen. Dit is waar, letterlijk en figuurlijk!

In de Sowjetsteden hebben de massa's een gemiddelde woning- ruimte van 5,2 vierkante meter per persoon! (Izwestia van 30 Mei '36) Maar de bovenste laag heeft groote woningen, gehoord voor het leven, of villa's zijn hun ter beschikking gesteld. Zij rijden in Lincoln's, vermaken zich in luxueuze badplaatsen met jazz en champagne. Hun vrouwen dragen Parijsche japonnen, zilvervos-bont en platina juweelen. Bezoek de Metro- pole, National Grand Hotel of Savoy in Moskou, of de Astoria of de Euro- pa in Leningrad na middernacht en ga dan naar de buitenwijken der stad, waar zelfs vandaag nog geen waterleiding is. Bezoek de barakken van de arbeiders aan de ondergrondspoor, de houtarbeiders, de straat-

workers, de turfstekers. En ga niet eten in het model-restaurant van de Stachanowetzi, maar ga in de keuken van een of andere gewone fabriek.

Het zou een tragische misvatting zijn, te denken dat er voor de massa als geheel (nt). Het aantal van hen, die kunnen opklimmen tot in de bovenste groep, die zelf bezig is zich meer en meer vast te zetten en als bovenste kaste zich af te sluiten, wordt met de dag kleiner. Deze opperste kaste is bezig de werkelijke vruchtgebruiker van de door de Staat gecontroleerde productie-middelen te worden. Zij slikken de meerwaarde in die door de massa's geproduceerd wordt. De massa's ontvangen hiervan niets.

Dit wat betreft de "gelijkheid" in materiele dingen. Veel belangrijker nog is de kwestie van de burgerlijke en politieke gelijkheid. Gij begroet de vrijheid van gedachte, van drukpers en stemrecht, aangekondigd in de nieuwe grondwet, als een fundamenteel bereikt iets. De afwezigheid van deze rechten tot nog toe, is volgens uw voorstelling de grond geweest van ironische beschouwingen van de kant der burgers van Sowjet-Rusland. Deze passage trof mij het pijnlijkst. Want het bewees, dat gij de nieuwe grondwet steunt, zonder de oude te kennen. De oude grondwet bevatte dezelfde bepalingen. Maar deze oude bepalingen waren "étalage-dingen", precies wat de nieuwe moeten zijn.

Artikel 141 van de nieuwe grondwet zegt in wezen, dat slechts de Communistische Partij (de andere sociale organisaties die genoemd worden zijn slechts onderdeel hiervan) het recht heeft kandidaten te stellen. Dit is precies zoals het al was. Dit is een basis waarin geen verandering komt. Maar de partij, dat zijn niet de leden, de "partij" is reeds jaren het "Polit-bureau van tien. Dit controleert de pers, de radio, de publicaties, en het geheel van de "publieke opinie". Ondanks alle grondwettelijke rechten is het onmogelijk, dat een niet geconsuleerde regel, een niet geconsuleerd woord zonder gevaar verschijnt.

Nu, zoals voorheen, blijven de volgende wetten in de Sowjet-Unie bestaan :

1e: de wet op verraad (1934), die niet alleen de doodstraf stelt op vlucht uit het land, maar tevens voorziet in de interneering in concentratie-kampen voor de familie van de vluchteling, met inbegrip van zijn onmondige kinderen.

2e: de Kirov-wet van 12 Juli 1934. Geheime rechtszittingen tegen politieke overtreeders in afwezigheid van de aangeklaagde, zonder de mogelijkheid van verdediging, herziening, of kwijtschelding. ("D.Z.Z." van 12 Aug. '34)

3e: de wet van 4 Juli '35. De doodstraf uitstrekkend tot kinderen van 12 jaar en ouder. ("D.Z.Z." 4 Aug. '35)

Nu, als voorheen, bestaan concentratie-kampen in de Sowjet-Unie: in Karelie, op de Solovetski-eilanden in de IJszee; in Siberië, in Turkestan. Daar in de houtkampen, in de kampen der spoorwegarbeiders en kanaalgravers, in de moerassen die zij moeten dempen, werken miljoenen, in een moordend klimaat onder de meest primitieve hygiënische omstandigheden en met de treurigste rantsenen.

(nt) op 4e regel: de massa als geheel verbetering mogelijk was.

Nu, als voorheen, bevatten deze kampen, behalve verbannen koe-lakken, priesters en misdadigers, duizenden sociaal-democraten, sociaal-revolutionairen en oppositionele communisten, -mensen, die de beginselen van het socialisme voorstaan en wier geheele "misdad" bestaat in een oneens zijn met de Stalin-politiek; mensen, die de frase "vrijheid van spreken", gegarandeerd in de grondwet, ernstig namen. Ontelbare getuigen bevestigen het bestaan van deze verhoudingen: de Joegoslavische communist Ciliga en zijn kameraden, die jarenlang van het eens concentratiekamp naar het andere werden gesleept; de Gepece-commandant van de Solovetski-eilanden Kiselev, die gewetensvroeging kreeg en na zijn vlucht uit Rusland "Kampen des doods", (Ik spreek voor hen die zwijgen moeten) schreef; De Tsechische communist Josef Pirkou, die onweerlegbaar getuigenis geeft van zijn interneering in het Baikal Amoer-kamp in Siberië; Rudolf Phillip, die in zijn "Max Hölz"; "de laatste Duitse revolutionair" (Reso-publishing House, Zürich) een beeld schildert van de ontzettende corruptie van de opperste laag; de vroegere Amerikaanse communist A. Smith, die het boek "Ik was een Sowjet-arbeider" schreef (E.P. Dutton, New-York); de Fransch-Russische schrijver Victor Serge, die in "Unser bund-loden, die voor hun twee honderd gedesillusioneerde kameraden schreven "Tweemaal gevlucht", na hun terugkeer uit Rusland (Arb.pers, Weenen). Erich Wollenberg, commandant van het roode leger in Beieren in 1919 en vele, vele anderen, die ik zou kunnen noemen.

Velen ontgaan de tekortkomingen van de U.S.S.R., omdat ze oprecht gelooven, dat de Sowjet-Unie, ondanks dit alles, nog steeds een macht voor vrijheid en vooruitgang is. Maar ieder die zich zelf niet voot te bedriegen en weet dat herkennen van de waarheid de eerste voorwaarde van elke werkelijke vooruitgang is, moet voor zichzelf en voor alle anderen elke politiek van illusie verwerpen, hoe hard dit ook moge zijn.

Een land, zoo machtig verachast als de U.S.S.R. van vandaag, heeft voor de handhaving van zijn bestaan deze terreur niet nodig. De terreur is geworden een doel in zichzelf, -redenen van staat, die een wrede ironie zijn tegenover de papieren idealen van de grondwet.

Er blijft over de laatste fictie. De U.S.S.R. als een anti-fascistische macht. Hieromtrent bemerken de statistieken van de Volkombond: "Gedurende de periode der sancties was de U.S.S.R. de eenige deelnemende staat, die inplaats zijn exporten naar Italië te verminderen, deze verhoogde met 10 %". Verder: "Officiële Duitse en Sowjet-bronnen rapporteerden, dat in 1935 de U.S.S.R. aan Duitsland 226.000 ton mangaanerts leverde, het belangrijkste ruwe materiaal voor de wapenindustrie - 52 % van de totale Duitse mangaanerts import.

Sowjet-export naar Italië betekent: olie. Sowjet-olie dreef de Italiaansche slagschepen door het Suez-kanaal; Sowjet-benzine was in de tanks der vliegtuigen, die de Abessinische hospitalen bombardeerden. Dat was gisteren! Morgen kunnen de moordinstrumenten door Krupp gefabriceerd met mangaanerts van Rusland, de wereld in dood en vernietiging storten.

Een vreeselijke schuld rust op allen die deze dingen weten en zwijgen. Wanneer zoo'n iemand Feuchtwanger heet, is zijn schuld nog grooter. --- A. Rudolf, voormalig Sowjet-official. Schrijver van "Goodbye to Russia".---